
JOHAN BÉLA ORSZÁGOS EPIDEMIOLÓGIAI KÖZPONT

Epidemiológiai Információs Hetilap

A védőoltások mellékhatásai	433
Tájékoztatás szakmai továbbképzésről	437
Fertőző betegségek adatai	438
Aerobiológiai jelentés	442

HAZAI INFORMÁCIÓ

A VEDŐOLTÁSOK MELLÉKHATÁSAI

A védőoltások jelentősége elismert, és magyarországi eredményességükről a védőoltással megelőzhető megbetegedések alacsony számát igazoló adatokkal az **Epinfo** heti jelentései is rendszeresen bizonyítékul szolgálnak.

Időről időre azonban hangot kapnak a védőoltások létjogosultságát vitató, a vakcinák beadásával kapcsolatba hozott – vélt, vagy valós – eseményeket ismertető vélemények is.

Szükséges tehát, hogy felhívjuk a figyelmet a 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 13. § 7. és 8. pontjában előírt kötelezettségre: a védőoltásokkal kapcsolatban előforduló fokozott oltási reakciók, szövődmények, balesetek bejelentésére, továbbá közöljük a „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ Immunbiológiai készítmények minőségellenőrző főosztályára érkezett bejelentések adatait.

I. VÍRUSVAKCINÁK ALKALMAZÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZÖVŐDMÉNYEK

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások keretében 1994–2000. között évente kb. 120 000 primovakcinációra került sor. Egyes készítmények esetén az oltások száma a vakcináltak számának többszöröse (pl. hepatitis B oltási sorozat: 3 oltás/fő, MMR revakcináció), így a fokozott reakciók, szövődmények számát az **elvégzett oltások számához** viszonyítva érdemes vizsgálni. A „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ Immunbiológiai készítmények minőségellenőrző főosztályának Vírusoltóanyag-ellenőrző osztályára beérkezett jelentések alapján 1994-2000-ben az életkorhoz kötött kötelező oltások körében összesen 685 esetben észleltek mellékhatást. A

hét év távlatában az egyes oltóanyagokra vonatkozó bejelentések trendjei is jól észlelhetők (1. táblázat).

1. táblázat

Kötelező védőoltások

Vakcina	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Össze- -sen	Évente beadott védőoltások száma
POLIO (Salk, Sabin)	0	0	0	0	0	0	0	0	720 000
KANYARÓ (Rimevax)	0	1	0	0	0	0	0	1	120 000 (1998-ig)
MUMPSZ (Pariorix)	<u>258</u>	<u>137</u>	<u>62</u> +2	0	0	0	0	459	lásd 2. táblázat
TRIVALENS (Pluserix)	6+1	1	<u>26</u> +11	<u>11</u> +4	-	-	-	64	120 000
TRIVALENS (MMR II)	-	-	-	<u>26</u> +6	<u>20</u> +62	<u>5</u> +36	<u>1</u> +4	160	1998-ig 120 000 1999-től 240 000
Összesen	265	143	102	47	82	41	5	658	

A bejelentések adatainak alapján a következők állapíthatók meg:

Poliovírus vakcina: Az új oltási rend bevezetése - 1992 óta - sem oltási poliomyelitis, sem egyéb szövődmény nem fordult elő. **Az oltási stratégia változtatása tehát elérte célját.**

Monovalens kanyaró- és rubeola-vakcina: 1995-1996-ban egy-egy anaphylaxiás reakciót jelentettek. Kedvező tény, hogy a kanyaró vakcináció **eredménye-ként regisztrált igen alacsony megbetegedési arány** következtében a kanyarófertőzést követően előforduló súlyos késői szövődményt – SSPE – Magyarországon 1988-ban jelentettek utoljára (a beteg egy Romániából áttelepült, 16 éves fiatalember volt).

Monovalens mumpsz-vakcina: Magyarországon 1993-1996. között ezzel a vakcinával végezték a kampányoltásokat. Az oltóanyaggal kapcsolatban külföldön felmerült reaktogenitási problémák miatt az oltóorvosok figyelmét felhívták az oltási reakció bejelentésének fontosságára, így az általánosnál több bejelentés történt (2. táblázat). A reakciók jellegét tekintve döntően lázzal, vagy anélkül fellépő parotis duzzanatot jelentettek (1. táblázat aláhúzott számai). 1993-1996. között meningitisről, mint oltási

szövődményről nyolc esetben érkezett bejelentés, közülük négy esetben az oltással való összefüggés nem volt kizárható (**2. táblázat**).

2. táblázat

**Mumpsz kampányoltások
1993-1996**

Időszak	Oltások száma	Bejelentett reakciók száma	Meningitis bejelentések száma
1993	135 000	268	4
1994	174 000	258	1
1995	130 000	137	3
1996	130 000	64	-

Trivalens kanyaró-rubeola-mumpsz-vaksinák (Pluserix, MMR II.):

A reakciók döntő többségét ezen oltóanyagok esetében is parotis duzzanat képezte (**1. táblázat aláhúzott számai**), a mellékhatások fennmaradó része exanthema, allergia, lázreakció volt. 1997-ben oltóanyagváltás miatt mindkét vakcinával történtek oltások, majd 1998-tól csak MMR II-vel oltottak. Az e vakcinával történő oltásokat követő parotis duzzanat tekintetében jól látható a csökkenő tendencia. Említésre méltó, hogy 1998-ban a parotis duzzanathoz jóval nagyobb számban jelentettek lokális reakciókat (papula, pír, fájdalom). Ezen reakciók jellegét vizsgálva a fent említett tünetek észlelése sem jellegében, sem arányában nem tért el a külföldön tapasztaltaktól. 1999-2000-ben az említett lokális reakciók száma is jelentősen lecsökkent, ennek oka feltehetően az oltóorvosoknak a reakciók jellegéhez való hozzászokása volt.

A nem kötelező védőoltásokat követő mellékhatásokra vonatkozó adatok szerint a bejelentett reakciók évente regisztrált száma – az 1994. évet kivéve – nem érte el a húsz esetet, sőt, egyes oltóanyagokra nézve 1-10 eset között ingadozott. A mellékhatások jelentős része allergiás reakciónak bizonyult, a fennmaradó hányad urticaria, exanthema, hőemelkedés, ill. thrombocytopenia volt. 1994-ben a kullancsencephalitis elleni oltásokat követően 130 lázreakcióról érkezett bejelentés. Az eseteket vizsgálva

bebizonyosodott, hogy a szokatlanul magas számú reakcióért ugyanazon gyártási számú oltóanyag

volt a felelős, ezért ezen gyártási számú oltóanyag felhasználásának felfüggesztésére került sor. (Megjegyzendő, hogy a hepatitis B kampányoltások csak 1994-98. között szerepelnek a nem kötelező védőoltások összesítésében, 1999-től mellékhatásaik már az életkorhoz kötött kötelező oltások csoportjában kerültek összesítésre [3. táblázat]).

3. táblázat

Ajánlott védőoltások

Vakcina	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	Össze- sen	Évente beadott védőoltások száma
Influenza	7	7	2	8	1	1	5	31	~ 1 000 000
Veszettség	7	3	6	0	7	2	3	23	30 000-50 000
Hepatitis B	2	4	1	1	3	8	10	29	1998-ig ~60 000-100 000 1999-től min. 360 000
Kullancs	130	0	0	8	1	0	0	139	nincs adat
Összesen	141	14	9	12	12	11	18	222	

Szerkesztőségi megjegyzés: Megállapítható, hogy Magyarországon a beadott oltások számához viszonyítva a bejelentett oltási reakciók száma alacsony. A reakciók monitorozása, bejelentése a továbbiakban is fontos. Ha az oltási reakció jellegében, illetve arányában a megszokottól eltérő jelenségek tapasztalhatók, csak ezek bejelentése után lehet a megfelelő következtetéseket levonni, és az intézkedéseket megtenni.

TÁJÉKOZTATÁS SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSRŐL

A "Johan Béla" Országos Epidemiológiai Központ

2001. október 24-én (szerda) 10 órakor

a közegészségügyi-járványügyi felügyelők részére továbbképzést tart.

Helye: OKK - „Fodor” terem (Budapest, IX., Nagyvárad tér 2.)

Vezeti: Dr. Melles Márta mb. főigazgató főorvos

AZ EPIDEMIOLOGIA AKTUÁLIS ISMERETEI

1. Az enterális fertőző betegségekkel kapcsolatos gyakorlati járványügyi tevékenység

Előadó: Dr. Krisztalovics Katalin főtanácsos, OEK

2. Virális gastroenteritisek

Előadó: Dr. Szűcs György osztályvezető főorvos, ÁNTSZ Baranya Megyei Intézete

3. Kórházhigiéne a járóbetegellátásban

Előadó: Dr. Böröcz Karolina osztályvezető főorvos, OEK

4. Az influenzajárványok sajátosságai Magyarországon az elmúlt évtizedben

Előadó: Dr. Csohán Ágnes osztályvezető főorvos, OEK

5. Változások a BCG oltással kapcsolatban

Előadó: Dr. Karacs Ildikó osztályvezető főorvos, OEK

Kérdések, hozzászólások

Tájékoztatásul közöljük, hogy az Egészségügyi Szak- és Továbbképzési Bizottság a továbbképzést elbírálta és azt elfogadta.

A továbbképzés nyilvántartási száma: 431/2001.

A továbbképzés pontértéke: 10 pont.

A HAZAI JÁRVÁNYÜGYI HELYZET ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

A **2001. szeptember 24-30. közötti** időszakban bejelentett heveny fertőző megbetegedések alapján az ország járványügyi helyzete az alábbiakban foglalható össze:

A gyakoribb **enterális bakteriális fertőző betegségek** közül a **salmonellosis** bejelentések száma csökkent, míg a **campylobacteriosis** esetek száma alig változott az előző hetihez képest.

A **salmonellosis** járványügyi helyzete a korábbi évekhez viszonyítva is kedvezően alakult, azonban több campylobacteriosis fordult elő, mint a 2000. év azonos időszakában.

A 38. héthez viszonyítva nem változott lényegesen a **dysentéria** megbetegedések száma, azonban több eset került a nyilvántartásba, mint a tavalyi év azonos hetében.

Az **enteritis infectiosa** bejelentések incidenciája az előző hetihez hasonló volt, azonban kb. 30%-kal meghaladta a 2000. év azonos időszakában regisztrált értéket.

Kevesebb **hepatitis infectiosa** került a nyilvántartásba, mint az előző héten, a megbetegedések száma felét sem tette ki az 1995-97. évi mediánnak. Egy területi halmozódásról érkezett jelentés: **Kerepes** községben (Pest megye) szeptember 7-25. között hat gyermek (3-8 éves) betegedett meg akut vírushepatitisben. Ez ideig két betegnél igazolták a HAV kóroki szerepét.

A betegek a község egy körülhatárolható területén, rendezetlen környezetben, rossz higiénés körülmények között élnek. A családi, a közösségi és az érintett lakókörnyezetben a gamma-globulin védőoltások megtörténtek.

A **légúti terjedésű fertőző betegségek** csoportjában a **varicella** megbetegedések száma több mint egyharmadával nőtt, míg a **scarlatina** bejelentéseké alig tért el az előző hetitől. **Morbillit** nem jelentettek, mindössze két **rubeola** és nyolc **mumpsz** megbetegedés került a nyilvántartásba.

Az idegrendszeri fertőző betegségek közül az előző heti egy esettel szemben hat **meningitis purulenta** megbetegedést diagnosztizáltak, amelyből három Békés megyében fordult elő. A **meningitis serosa** járványügyi helyzete kedvezően alakult.

A **Lyme-kór** bejelentések száma közel azonos volt az előző hetivel. A legtöbb esetet a fővárosban, Nógrád és Somogy megyében kórismézték.

INVAZÍV MENINGOCOCCUS MEGBETEGEDÉSEK, 2001. SZEPTEMBER

A betegségre vonatkozó surveillance keretében szeptember hónapban öt esetről érkezett jelentés. A diagnózist mind az öt betegnél laboratóriumi vizsgálattal is alátámasztották, három esetben **B szerocsoportú**, két esetben pedig **C szerocsoportú N.meningitidis** volt a kórokozó.

Szeptemberben három csecsemő, egy hatéves és egy, a 20-29 éves korcsoportba tartozó személy betegedett meg a fertőzés következtében.

A **B szerocsoportú** kórokozó Békés, Heves és Komárom megyében, a C szerocsoportba tartozó **N.meningitidis** a fővárosban és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében okozott megbetegedést szeptemberben.

EGÉSZSÉGÜGYI MINISZTERIUM
Eng.sz.: 87104/1975

MINISTRY OF HEALTH
OF THE HUNGARIAN REPUBLIC

Bejelentett fertőző megbetegedések Magyarországon (+)
Notified cases of communicable diseases in Hungary (+)

39/2001.sz.heti jelentés (weekly report)

(2001.09.24 – 2001.09.30.)

Betegség Disease	a 39. héten (week)			az 1 - 39. héten (week)		
	2001.09.24- 2001.09.30.	2000.09.25- 2000.10.01.	Medián 1995- 1999	2001.	2000.	Medián 1995- 1999
Typhus abdominalis	-	-	-	1*	1*	1
Paratyphus	-	-	-	-	-	-
Salmonellosis	207	216	490	5608	6415	16181
Dysentheria	15	8	25	263	299	883
Dyspepsia coli	4	2	3	76	98	144
Egyéb E.coli enteritis	-	1	•	66	74	•
Campylobacteriosis	147	126	•	4686	4672	•
Yersiniosis	1	-	•	74	51	•
Enteritis infectiosa	760	578	•	27036	28037	•
Hepatitis infectiosa	25	17	63	615	774	1396
AIDS	1	-	-	12	15	25
Poliomyelitis	-	-	-	-	-	-
Acut flaccid paralysis	-	-	•	9	11	•
Diphtheria	-	-	-	-	-	-
Pertussis	-	-	-	1	1	1
Scarlatina	39	57	52	2720	3603	3665
Morbilli	-	-	-	28	7	24
Rubeola	2	4	2	76	103	189
Parotitis epidemica	8	6	4	193	235	247
Varicella	105	175	•	31726	29653	•
Mononucleosis inf.	18	26	18	955	933	668
Legionellosis	1	-	•	58	14	•
Meningitis purulenta	6	-	•	209	264	•
Meningitis serosa	2	4	2	134	164	97
Encephalitis infectiosa	-	2	4	91	77	123
Creutzfeldt-J.-betegség ^Δ	-	•	•	11	•	•
Lyme-kór	30	36	•	1038	802	•
Listeriosis	-	-	•	4	1	•
Brucellosis	-	-	-	2	1	1
Leptospirosis	1	2	1	52	58	19
Tularemia	2	-	3	31	73	98
Tetanus	-	-	-	3	11	9
Vírusos haemorrh. láz	-	-	•	6	5	•
Malaria*	-	-	-	16	11	11
Toxoplasmosis	4	8	4	139	197	206

(+) előzetes, részben tisztított adatok (preliminary, partly corrected figures)

(*) importált esetek (imported cases)

(^Δ) 2001. június 1-től jelentendő (notifiable since 01.06.2001)

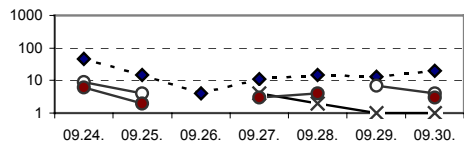
(•) nincs adat (no data available)

A statisztika készítés ideje: 2001.10.02

„Fodor József” Országos Közegészségügyi Központ Országos Környezetegészségügyi Intézete
Budapest, 1097 Gyáli út 2-6. Tel/Fax: 476-1215 e-mail: farkas@oki1.joboki.hu

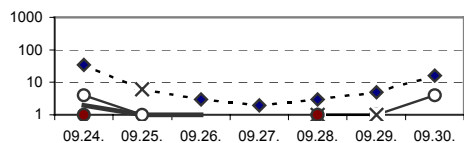
Az ÁNTSZ Aerobiológiai Hálózatának jelentése 2001. 39. hét

Budapest-OKI

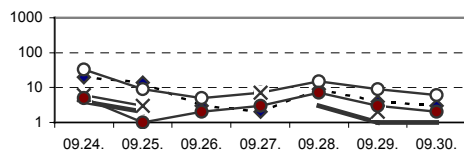
Dátum	Ambr	Arte	Chen	Plan	Poac	Urti	Alt	Cla
09.24.	46	9	0	1	2	6	*	****
09.25.	15	4	0	0	0	2	***	***
09.26.	4	0	0	0	0	0	*	**
09.27.	11	0	4	0	0	3	***	*
09.28.	15	0	2	0	0	4	***	**
09.29.	13	7	1	0	0	0	****	***
09.30.	20	4	1	0	2	3	*	***

Budapest-Svábhegy

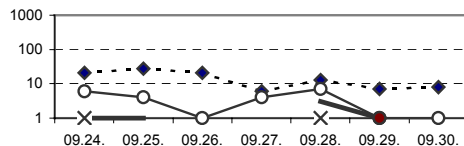
09.24.	34	4	0	0	2	1	*	****
09.25.	6	1	6	0	1	0	**	*
09.26.	3	0	0	0	1	0	*	*
09.27.	2	0	0	0	0	0	**	*
09.28.	3	1	1	0	1	1	**	**
09.29.	5	1	1	0	0	0	**	*
09.30.	16	4	0	0	0	0	***	**

Békéscsaba

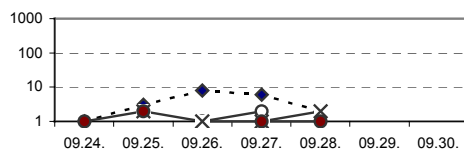
09.24.	20	33	6	0	4	5	****	***
09.25.	14	9	3	0	2	1	***	***
09.26.	3	5	0	0	0	2	**	**
09.27.	2	7	7	0	0	3	***	**
09.28.	9	15	0	0	3	7	***	***
09.29.	4	9	2	0	1	3	**	**
09.30.	3	6	0	0	1	2	***	***

Debrecen

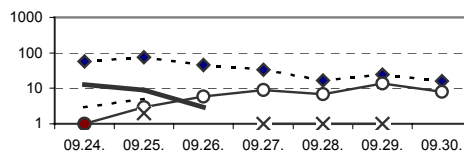
09.24.	21	6	1	0	1	0	***	***
09.25.	27	4	0	0	1	0	***	**
09.26.	21	1	0	0	0	0	**	*
09.27.	6	4	0	0	0	0	**	*
09.28.	13	7	1	0	3	0	***	**
09.29.	7	1	0	0	1	1	*	*
09.30.	8	1	0	0	0	0	*	*

Győr

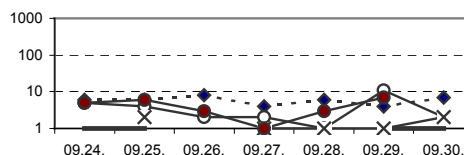
09.24.	1	0	0	0	0	1	**	***
09.25.	3	0	2	0	0	2	*	***
09.26.	8	1	1	0	0	0	***	***
09.27.	6	2	1	0	0	1	**	**
09.28.	2	0	2	0	0	1	**	**
09.29.	0	0	0	0	0	0	*	*
09.30.	0	0	0	0	0	0	*	*

Kecskemét

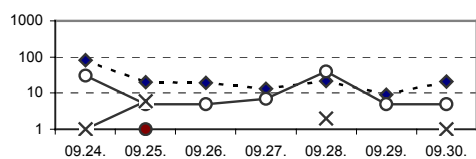
09.24.	57	1	0	3	6	13	***	**
09.25.	76	3	2	5	9	9	**	**
09.26.	46	6	0	0	4	3	*	*
09.27.	34	9	1	0	0	0	*	*
09.28.	17	7	1	0	3	1	*	**
09.29.	25	14	1	0	0	0	*	*
09.30.	16	8	0	0	3	1	*	*

Miskolc

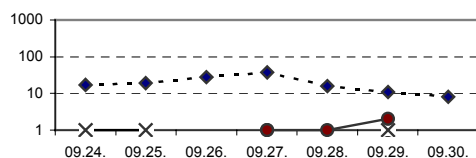
09.24.	6	5	0	1	1	5	**	*
09.25.	6	4	2	0	1	6	***	**
09.26.	8	2	0	1	0	3	***	*
09.27.	4	2	1	0	1	1	**	*
09.28.	6	1	1	0	0	3	***	*
09.29.	4	11	1	0	1	7	**	*
09.30.	7	2	2	0	1	1	***	*

Nyíregyháza

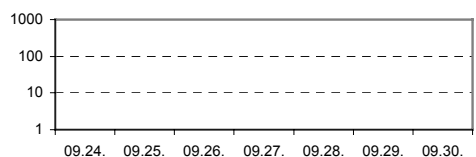
Dátum	Ambr	Arte	Chen	Plan	Poac	Urti	Alt	Cla
09.24.	81	31	1	0	1	0	**	*
09.25.	20	5	6	1	0	1	****	*
09.26.	19	5	0	0	2	0	**	*
09.27.	13	7	0	0	0	0	**	*
09.28.	22	40	2	0	1	0	***	*
09.29.	9	5	0	0	0	0	*	*
09.30.	21	5	1	0	2	0	**	*

Pécs

09.24.	17	0	1	0	0	0	****	*
09.25.	19	0	1	3	1	0	****	*
09.26.	28	0	0	0	0	0	****	*
09.27.	37	1	0	0	0	1	****	*
09.28.	16	0	0	0	0	1	****	*
09.29.	11	1	1	0	0	2	****	*
09.30.	8	0	0	0	0	0	****	*

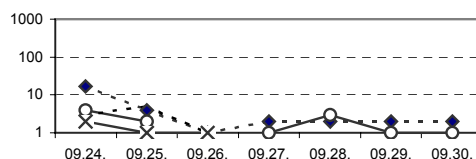
Szekszárd

09.24.								
09.25.								
09.26.								
09.27.								
09.28.								
09.29.								
09.30.								

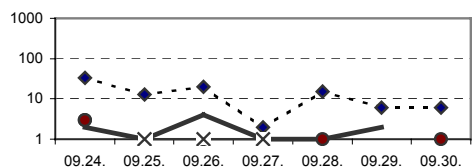
csapdahiba

Szolnok

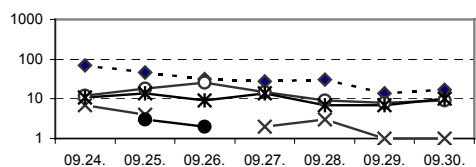
09.24.	17	4	2	0	3	0	**	**
09.25.	4	2	1	0	5	0	*	**
09.26.	1	0	1	0	1	0	*	**
09.27.	2	1	0	0	0	0	*	**
09.28.	2	3	0	0	1	0	**	**
09.29.	2	1	0	0	0	0	*	**
09.30.	2	1	0	0	1	0	**	**

Zalaegerszeg

09.24.	33	3	0	0	2	3	**	***
09.25.	13	0	1	0	1	0	**	**
09.26.	20	1	1	0	4	0	**	*
09.27.	2	0	1	0	1	0	**	*
09.28.	15	0	0	0	1	1	***	*
09.29.	6	0	0	0	2	0	***	*
09.30.	6	0	0	0	0	1	**	*

Szeged - SZTE adatai

09.24.	71	12	7	0	11	0		
09.25.	47	18	4	0	14	3		
09.26.	32	26	0	0	9	2		
09.27.	28	15	2	0	14	0		
09.28.	31	9	3	0	7	0		
09.29.	14	8	1	0	7	0		
09.30.	17	9	1	0	10	0		

--◆-- Ambr —○— Arte —x— Chen Plan ——— Poac —●— Urti

Újra jelentős mennyiségben száll a parlagfű (Ambrosia) virágporozseme a levegőben. Ennek oka az ismét beköszöntött szép idő, ennek hatására emelkedett meg országsszerte a legjelentősebb allergén növényünk pollenkoncentrációja. A parlagfűvel legjobban fertőzött megyék területén ismét magas pollenszámokat regisztráltak az Aerobiológiai Hálózat pollencsapdái. A parlagfűvel keresztreakciót mutató üröm (Artemisia) pollenszórása is növekedett, gyakran közepes és magas koncentrációk is előfordulnak, főként az Alföld területén. A libatopfélék (Chenopodiaceae), az útifű (Plantago), a pázsitfűfélék (Poaceae) és a csalán (Urtica) virágporozsórása nem jelentős. A légkörben szálló allergén penészgombák (Alternaria, Cladosporium) elemszáma is jelentősen megemelkedett, szeles időben az allergiában szenvedők tünetei fokozódhatnak.

A „Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ (OEK) kiadványa.

A kiadványban szereplő közlemények szakmai egyeztetést követően jelennek meg, ennek megfelelően az országos jellegű összeállítások, illetve a szerkesztőségi megjegyzésben foglaltak az Országos Epidemiológiai Központ és az országos tisztifőorvos szakmai véleményét és javasolt gyakorlatát tartalmazzák.

A kiadványt a „Johan Béla” Országos Közegészségügyi Intézet és a Centers for Disease Control and Prevention (CDC) a Magyar-Amerikai Közös Alapnál elnyert pályázat által biztosított együttműködés révén fejlesztették ki.

Az **Épinfo** minden héten pénteken kerül postázásra és az Internetre.

Internet cím: www.antsz.hu/oeke

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételekkel, közlési szándékkal szíveskedjék az **Épinfo** főszerkesztőjéhez fordulni:

„Johan Béla” Országos Epidemiológiai Központ

**1966 Budapest, Pf. 64. Telefon: 215-8027, 476-1383, 476-1224
Telefax: 476-1223**

A heti kiadványban szereplő anyagok szabadon másolhatók és felhasználhatók, azonban a kiadvány forrásként való használatánál arra hivatkozni kell.

**Országos tisztifőorvos:
Dr. Lun Katalin**

Épinfo szerkesztősége

Alapító főszerkesztő:

Dr. Straub Ilona

Főszerkesztő: Dr. Melles Márta

Szerkesztők:

Dr. Csohán Ágnes

Dr. Krisztalovics Katalin

Dr. Böröcz Karolina

Technikai szerkesztők:

Lendvai Gyuláné

Kissné Sponga Zsuzsa

Nyomda vezetője:

Vizinger Ferenc

ISSN 1419-757X